II-ik évfolyam. 65. szám. Maros-Vásárhelytt. Szombat, augustus 13. 1870.

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL: Az ev. ref. főiskola nyomdájában.
SZERKESZTŐI SZÁLLÁS: TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdij. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.
Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal. Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetitő intézete, Királyutcza 60-ik sz., és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap minden szerdán és szombaton reggel NAGY FÉLÍVEN.
ELŐFIZETÉSI ÁR
Negyedévre . . . . . 1 frt.
Félévre . . . . . 2 „

A „Székely Hirlap“ magán távsürgönye.

Feladatott Pesten aug. 12. d. u. 3. ó. 50 p,
Érkezett „ 13 d. e. 7. ó. 15 p.

Ollivier miniszterelnök egy szemrehányó interpellácziő következtében lemondott. Kabinet alakitással Palikao bizatott meg. Bazain átvette a hadsereg fővezérletét. A kamra az uj kormánynak egy miliárd hadihitelt szavazott meg. Majdnem bizonyosnak tartják, hogy vesztett csata esetében Párisban forradalom üt ki. Az Orleansi ház iránt rokonszenv kezd nyilatkozni.

Szemle.

(J.) A hadviselő feleken kivül lévő nagy hatalmasságai Európának, még folyvást semlegesen nézik az óriási párbajt, melyet Franczia- és Poroszország vivnak egymás ellen.

Semlegesen nézi — legalább még e perczben — Európa a küzdelmet; de nem közönyösen. Sőt mondhatni, óránként, perczenkint nő, és gyarapodik a lázas türelmetlenség, melylyel a harcztéri tudósitásokat várja, lesi minden ember.

E nagy érdeklődés oka nem a puszta kiváncsiság, Magyarázata abban áll, hogy érzi, sejti mindenki, miszerint e háboru roppant következményei a legnagyobb valószinüséggel ki fognak hatni egész Európára; mely következményeket még a legkedvezőbb esetben is — ha t. i. a háboru localizálva marad — kétségkivül nagyon meg kellend éreznünk. Ne lepjenek meg az eshetőségek. Kisértsük meg egy kissé vizsgálni a jövőt.

Eddigi tudósitások szerint: majd nem folytonosan a porosz fegyfereknek kedvez a szerencse. Még várnak egy döntő nagy csatát, — és talán már mire e sorok világot látnak — az eredményt is tudni fogjuk. Ha e csatát is a poroszok fogják megnyerni, akkor a franczia-porosz hadjárat — legalább mint ilyen — egyelőre végét éri. És ekkor, ha ugyan sikerül a többi európai nemzeteknek semlegességüket tovább is fentartani, nem sokára egy békeszerződvénynek kell létrejőnie, melynek részletei iránt való conjekturákba nem vegyülve, annyit egész bizonyossággal kimondhatunk felőle, hogy a berlini kabinet által fogna diktáltatni, és — európai diplomatiá-nak kormányrudját többé nem III. Napoleon, hanem Bismark kezelné.

Ha Bismark nem a szerencsének véletlenül, és ideig-óráig felkapott kóbor kegyencze, hanem komolyan és alaposan számitó diplomata: ugy — még a legnagyobb siker után sem fog elbizakodni. Területnagyobbitási politikát ez esetben sem szabad üznie. Vagy — ha ugyan mégis elég vakmerő lenne ezt tenni — kétségkivül nem kevesebbett merészelne, mint egy európai háborut inditani meg, melyben — talán az egy orosz kivételével — mindenki a porosz birodalom ellen küzdene. És ez esetben az 1866-diki csehországi, s az 1870. rajnavidéki sikerek épen nem védenék meg attól, hogy a kölcsön kamatostól visszafizettessék neki....

Ügyesebb és erélyesebb államférfiunak hisszük Bismarkot, semhogy tulmerész — és a porosz kormányra nézve könnyen végzetteljessé válható európai háboruba bonyolitsa uralkodóját; de nem tartjuk lehetetlennek. Meglehet, hogy miután a jelen hadjárat Poroszországnak is roppant pénz- és véráldozataiba kerül már eddig is, győzelem esetére azon fog lenui Bismark ur, hogy diadalait minél jobban kizsákmányolja. Aztán a siker elbizakodóvá tesz. És ha még Oroszország részéről is némi biztatást vesz, könnyen lehet, hogy elkezdik — jobban mondva — folytatják az actiot. Porosz- és Oroszország ilyetén aliancea természetesen senkire sem veszélyesebb, mint épen a Magyar-Osztrák birodalomra. Ennek belátására nem szükséges a magas conjecturális politika léghajóit használni. Egy tekintet a mappára és a nemzetiségi viszonyokra — mindenkit meggyőz a jelzett veszélyről. És ezért nem értjük némely baloldali uraknak és a Bausnern-féle legényeknek tulságos porosz sympathiáit.

Emlegetik a lapok, hogy Andrássy huzamos időzése Bécsben és a közös hadügyminiszterium folytonos és megfeszitett tevékenysége komoly jelek, melyek odamutatnak, hogy a háboruba nem sokára mi is be fogunk vonatni. E hir még megerősitésre vár. Azonban bármi történjek, mi nyugodtan tekintünk kormányunk intézkedéseinek elébe; és ha csakugyan hadakoznunk kell, örömmel ragadjuk meg azon fegyvert, melyet hazánk s alkotmányunk védelmére koronás királyunk kezeinkbe ad. A mi kormányunk bizonyosan nem fog nagy és életbevágó indokok nélkül háboruba vegyülni. Tényékkel bizonyitotta be, hogy nem igaz, mit a baloldaliak annyiszor állittának, miszerint az egész kiegyezés csak arra való, hogy az 1866-ki vereség megboszultassék. Ha ez lett volna a czél, a jelen háboru kezdete előtt, igen czélszerüen lehetett volna Francziaországgal szövetkezni, és eddig kétségkivül a boszu megtörtént volna. Ez nem volt szándékolva, és mi semlegesek maradánk.

És már ha most — ha mégis háboruba kellene keverednünk: a mi harczunk bizonyosan önvédelmi harcz fogna lenni, melyben, hogy nem fognánk gyáva módon, könnyü győzelmet enngedni jogtalan támadóinknak, azt — reméljük — tapasztalni fogná ugy az elbizakodott porosz, miként az északi colossus.

Diriiczkölő.

A ki tudni akarja, minő a hadviselő felek helyzete a Rajna balpartján, annak nincs miért a Münster tetejére, vagy a Vogezek valamely magaslatára kivánkozni, hogy egy operngukkerrel széttekintsen: menjen délután két és három óra közt a Schönstein kávéházába, vagy estve vacsorára Daboczihoz, s ha E. arcza örömtől ragyogó, dr. W. egy schwarzét fizető hangulatban van, hogy ha dr. Cs. és prof. M. boszuságának csilapitására Schönsteinnál fagylaltat kér, Daboczinál bor nélkül issza a borvizet: bizonyos lehet, hogy a poroszoknak van rendén a szalmája. E honfitársaink arcza valóságos barometer, melyen meglátszik: melyik hadviselő félre nehezedik erősebben a háboru levegőjének sulya. Csakhogy a két utóbbié aneroid-barometer, mely szilárd rudakból van összeszerkesztve; a két elsőjé meg aféle o-divatu barometer, melyben a főtényező — hig — any.

* * *

Mihály gazda. Bizony nagy különbség van régi szent otyák és mostani szent otyák közt téns uer!

Téns ur. Hogy hogy M. g.

M. g. Régi szent atyák megérintették ujjok hegyével egy vak ember szemét: s egyszerre oly világos lett előtte, hogy még kákán is meglátta csomagot: mostani szent otyák még a legvilágosabb szemet is ugy elhomályositanak, hodj nem lát tovább az orránál.

T. u. Nem értem önt Mihály g.

M. g. Van-e világosabb szemü ember téns uer! mint a Ballagi Mór? s ime főtisztelendő miénk pispek ugy el homályositotta övé szemeit, hodj nem látja mi van irva obba levélbe, melyet irt hivatalosan Péterfilléri Józsephez a Porzsolt Ádám érdekében.

T. u. Kezdem érteni Mihály g. Ön nincs megelégedve azzal, hogy Ballagi Mór rehábilitálta püspökünket azért a famosus leveléért.

M. g. Ugy van téns uer. Hanem titokban megmondok négy szem közt: most készitik éxegesist, mely akkora világosságot vet arra famosus

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

levélre: hogy Ballagi Mór azt is meglátja mi van, azt is meg látja mi nincs benne.

— **Az ezüst hatosok** beváltására nézve a pénzügyér a következő rendeletet bocsátotta ki. Az 1848, 1849-ik évbeli hatpengő krajczáros ezüst váltópénzek elfogadására, illetőleg beváltására kitüzött és f. évi 899/P. M. számu rendelettel meghoszabbitott határidő ujból — de egyszersmind véglegesen — kiterjesztetik, és pedig bezárólag 1870. augustus 31-éig, mely határnapig a régi hatkrajczáros ezüst váltópénzek valamennyi állampénztárnál nemcsak fizetésképpen elfogadandók, hanem ha fölváltásra hozatnak be, minden akadály nélkül felváltandók. — 1870-ik évi septb. 1-től kezdve ezen váltópénzek már csak a m. kir. központi állampénztárnál fogadtatnak el s illetőleg váltatnak be, s itt is csak 1870. sept. 30-ig, mikoron az 1870. XYIV. t. cz. értelmében az állam kötelezettsége a hatkrajczáros ezüst váltópénzek beváltására megszünik, s hatályba lép a törvénynek ama rendelkezése, miszerint folyó évi october 1-től kezdve e pénzek csak ezüst belértékük szerint váltatnak be a magyar kir. pénzverdénél.

Az unitáriusok marosköri egyházi közgyülése.

Közelebbi junius hó 15-én, a vadadi egyházban tartott marosköri unitárius egyház közgyülésében olvastatott az egyh. képviselő tanács leirata, melyben rendelkezik, mily állást foglaljanak el, a felekezeti iskolával biró egyházak a czélba vett községi iskolákkal szemben.

E szerint az érdekelt tanács nyilvánitja, miszerint, a) a köznevelтés érdekében ohajtja a községi iskolák fölállittatását, ugy azonban, hogy a kultus és egyházi személyek fentartására szolgáló jövedelmek, ingatlan javak, melyek anynyi megpróbáltatások közt maradtak meg kezeinken, s az egyházaknak sérthetlen saját javai, semmi csorbát se szenvedjenek, vagy elidegenitést, amaz iskolák fölállitása által, az egyh. főtanács engedelme nélkül. b) Mig a községi iskolák oly állásba nem tétetnek, hogy a törvény kivánatának megfeleljenek, mindaddig a felekezeti iskolák, fentartandók. c) Vegyes vallásu községben, ha csak az unitáriusoknak van felekezeti iskolájuk, s a többi hitfelekezetüeknek nem volna akaratuk vagy melyek községi iskolát állitani, s azt fentartani; ha kedvük van, segélyezzék a létező felekezeti iskolát, s tegyék oly állapotba, hogy feleljen meg a törvény kivánalmának; ugy is nyitva volt eddig is számokra.

E leirat szellemére első rendü befolyással lett, hihetőleg azon eset, hogy némely vegyes hitü községekben az unitárius egyház saját felekezeti iskoláját adta át községi iskolává leendő átalakitás, vagy más helyiséget, egészben uj iskolaház oda épitése végett; ugy a mesteri rendes gabona-bért s ingatlan külső javai jövedelmét is oda igérte, azon irott szerződés mellett, hogy az egyház saját felekezetéből kapja az egyik tanitót, ki egyszersmind az egházi szokott szolgálatot is teljesitse. És ha az iskolaközösség felbomlana, az egyház átadott javai birtokába vissza jöhessen; a mint e jogot az iskolai országos törvény fen is hagyta.

Valamint a gyülés folyamában, ugy azonkivül is, annak egyes tagjai oda nyilatkoztak, hogy ámbár eddigelé a nép erkölcsi s értelmi neveléséről a felekezetek gondoskodtak, a menynyiben tehették: miután azonban most a polgári kormány erőteljesebb kezeibe adta a nemzet, nem tartják hálátlan s káros eljárásnak ha azon fontos czél érdekében, mit a községi iskolától várni lehet, itt amott a helyi körülményekhez képest, emlitett féle szerződésekre lépnek egyházaink, az illető egyh. főtanácsnak is beleegyezésével. Hiszen, ha mint ker. egyház tagjainak van egy mustármagnyi hitünk, épen nemzeti kormányunkkal s a törvényhozó testtel szemben csaknem félhetünk, hogy szerződés ellen, az átengedett iskola helyiséget elsajátitsa, mikor a közösség megszünék is.

Egyébiránt, ha azon helyiségnek jövedelme — hova az iskola épülendő lenne — a templom vagy papnak jövedelmezett, méltányos dolog, hogy annak becsü szerinti haszonbére évenként, az iskolai pénztárból fizettessék a tulajdonosnak.

Ha c) szerint: az iskola marad felekezeti szinünek, s a több erőtlenebb felekezeti tagoknak kedvök lenne ahoz csatlakozni; akkor is helyette terjedelmesebbet kell épiteni, s a törvény kivánatához képest fölszerelni. De ekkor is szerződésnek kell köttetni, hogy a közösség lehető megszünése után a helyiség tulajdonosa fizesse ki az elváló feleket. Ez esetben a szegény jövedelmü egyház tagjai zsebére fog a terü nehezedni, s itt mégis a szerződésre lépésről sem záratik el az egyh. képviselő tanács.

Egy ily felekezeti szinü iskoláoak azonban nem lehet jövendőt igérni: mert ha a tanitók törvényszabta fizetése, s a tanulószobák fölszerelési költsége előteremtéséről a hitfelekezetek gondnokaniak, s illetőleg a felsőbb egyh. elöljáróknak kell gondoskodniok, annyira ösmeretes az életben működő végrehajtó hatalom, eljárása, hogy még mielőtt az iskola csakhamar bezároltatnék, már azelőtt a jól képzett, előre törő tanitók, bucsut vesznek tőle, nehogy beteljesedjék rajtok „quem dii perdere votunt creaveré magistrum.“

Ha pedig közös iskola állittatik, s ugy, hogy egyházunk — hol a körülmények kedvezők is reá — nem szerződhetik: akkor az egyh. tagjai a közös iskola tartás terhével együtt a kántortanitó bérfizetését is hordozák. De a mint értelmök tágul, s a terü könnyebbitésére hajlamuk lesz, levonják a bérből a tanitói illetőség, miután nincs felekezeti iskolájok, s ily csekély jövedelemre, mily képzettségü fiak jőnek ki egyh. szolgálatra? Méltó lesz-e a felsőbb iskolai költséges tanfolyamon végig menni érte? Hiszen képességök mértékeül csakis a jó hangcsatorna, s az orgonálásbani jártasság vétetik föl! S ily egyéneket, megenged-e a főtanács, vagy az isteni tisztelet méltósága, hogy szükség idején némi papi segédséget is folytassanak, mint eddig történt, a felsőbb tantárgyakat is végzett mesterekkel?

Ilynemü okok inditották a gyülést kérni az augustus végével egybe gyülendő főtanácsot, hogy, midőn az érintett szerződvényekben, ugy a községre, mint az egyházra nézt, nem jog vesztést, hanem erkölcsi s anyagi haszuat láthatni, ne zárja el azok kiállithatásától az egyházakat, hol a helyi körülmény kedvező arra.

P. p.

VIDÉK.

Korond augusztus 2-án.

Tisztelt szerkesztő ur! Mig a nagy világ zajong, mig az európai politikai tenger magas hullámokat vet, mely anynyi sok ezer drága s az embereiségnek talán igen hasznos életet kioltással fenyeget: addig mi távol ettől bérczes hazánk egy szerény, s a természet által anynyi szépséggel felruházott helyén keresünk, s találunk szellemünknek pihenést, testünknek üdülést.

Nem akarok a kitünő ivóviz, a kellemes fürdő, s a tiszta levegő csaknem kézzel fogható, s szemmel látható jó hatásáról értekezni, ez nem feladatom, s különben is már szásszor le volt irva.

Vendégek most is, mint rendesen nagy számmal voltak és vannak, részint gyógyszert, részint időtöltést keresvén; s ha valamit róluk megjegyezni akarunk: az csak az lehet, hogy kissé talán nagyobb az ellentettség, s kevesebb az érintkezés köztük, mint volt máskor, no de ez csak az átalános emberi gyöngeségnek felroható. Az elégedetlenek száma nagy az ellátás s berendezésre nézve, de mily körülmény az a melylyel minden ki elégedett lenne? Itt azonban lehet, hogy van reá ok, talán az elégnél is több. Szolgáljon tudásul a bérlőknek s vegyék füleikbe a vendégek kivánságait, és panaszait.

No de nem oly szomoru minden itt, mint gondolják némelyek, volt egy pár igen csinos tánczmulatság az elsőben 16 a másodikban 14 tánczospár feledte órára az élet ezernyi kellemetlenségeit s élvezte rövid örömét.

Párszor pedig magát magyar csodabüvésznek nevező bizonyos Neufeld ur mulattatott vagyis inkább unatkoztatott izetlen, és sületlen komédiájával.

A Firtosra és Arcsora való szokásos kirándulások még mind csak a tervek ködszerü országában léteznek.

Vendégek legtöbben Maros-Vásárhely, aztán Kolozsvár, Debreczen, Görgény s több más helyekről vannak.

És most miután én is hangot adok a közönség azon óhajtásának, vajha jövendőben kissé több kényelemmel találkoznánk — mit remélünk is — bevégzem levelemet. Csak azt teszem hozzá,

TÁRCZA.

Porosz hadvezèrek.

Az észak-német hadsereg vezényletét vivő tábornokok csaknem valamennyien ismeretesek az 1866-ki hadjárat alkalmából. Ezuttal tehát csak röviden emlékszünk meg a következőkről:

Frigyes Károly herczeg. Ő már 1861 óta a lovasság parancsnoka. Frigyes Károly 42 éves, hadak mesterségében tapasztalt férfi, ki az 1849-, 1864- és 1866-ki hadjáratokban első rangban vett tevékeny részt. Ő már évek óta tanulmányozza a franczia hadsereg szervezetét, régi és uj alakjában; 1860-ban egy röpirat is napvilágot látott tőle e tárgyban. Ezen ismereteinek gyakorlati alkalmazására most tágas tér nyilik előtte.

Frigyes Vilmos koronaherczeg, az északnémet hadsereg névleges fővezére. Ő szintén részt vett az 1864-ki dán hadjáratban s nagy személyes bátorságával kitünt. A koronaherczeg 39 éves.

Legkiválóbb figyelmet Moltke és Roon tábornok érdemel, kik a jelenlegi hadjárat intéző kezei lesznek. E két férfiu kiegésziti egymást; Moltke a táborkar főnöke, a csatatervek nagyhirü készitője, Roon pedig ezen tervek legkitünőbb megvalósitója. Egyikben az elmélet, másikban a gyakorlat tulnyomó. Moltke az 1866-ki hadjárat alkalmával emelkedett, nagyszerü haditerv ellen azonban, melyért a siker kezeskedik legjobban, a francziák nem egy kifogást tesznek, habár készségesen elismerik, hogy a két főhadtestnek közvetlen az ellenség előtt való egyesitése a legnagyobb hadászati eszmék egyike. De másrészt ezen tervnek, a francziák szerint, csak a véletlen és az osztrák tábornokok ügyetlensége volt sikeresitője.

De egyébiránt ellenfelei sem tagadják meg Moltketől, hogyő a jelenkor egyik legkiválóbb strategikusa.

Steinmetz tábornok erélyes és nagy személyes bátorsággal biró hadvezér. Ő 73 éves, s az 5-ik (a poseni) hadsereg élén áll. Az 1848- és 1866-ki hadjáratok évkönyveiben neve szintén az elsőranguak közt szerepel.

Herwarth von Bittenfeld gyalogsági tábornok s a 8-dik (a rajnai) hadtest parancsnoka. Az 1866-ki hadjárat alkalmával az elbei hadtest élén vitta ki hirnevét, mely már az 1864-iki hadjáratban elég tündöklő volt.

Fransecky és Göben tábornokok, az 1866-ki hajáratban, mint kitünő dandárparancsnokok, lettek nevezetesekké. Az első a 2-dik (a pomerániai hadtest parancsnoka, a második a 3-dik (a brandenburgi) hadtestet vezényli. Fransecky tábornoknak előkelő része van az 1866-ki diadalból. Ő volt az, ki a legszélső balszárnyon egy dandárral elszigetelve harczolt, s minden vesztesége daczára megállta helyét. „Nem engedünk — itt halunk meg!“ voltak szavai a mármár ingadozó katonákhoz. — Göben tábornok volt 1866-ban a rajnai hadsereg parancsnokának Vogel von Falkensteinnek jobb keze. Ő több korszerü hadászati röpirat szerzője.

A kitünőbb tábornokok közé tartoznak még: Löwenfeld, Bose, Blumenthal és Wrangel. Mindnyájan az 1866-ki hadjárat alkalmából eléggé ismeretesek. Az első vezette az 5-dik hadtest előcsapatát; a nachodi csatában egy egész óráig állta meg a legsulyosabb körülmények közt helyét. Bose tábornok a podoli csatában tüntette ki magát személyes bátorságával. Blumenthal tábornok 1866-ban a második hadtest táborkarának főnöke volt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

hogy eddig a kolozsvári legifjabb Salamon bandája akart mulattatni zenéjével egy hónapon át, de mely csak előbb sikerült, mert összes repertoire-jok csak 15—18 darabból állván, a végén a legszebb darabokat is unalmassá tették. Tegnaptól fogva az udvarhelyi barnák követték utód gyanánt a hazament kolozsváriakat.

Végtére pedig azt irva, hogy itt a saison már 15-én valószinüleg véget ér, marad tisztelője.

D.

Dévai levelek.

III.

Ilyen háboru hires napokban, csendes vidéki tudósitással szolgálni e lapok olvasóinak, érzem hogy nagy merészség, más szóval: laptótelék. Ha még is irok, ezt azon reményben teszem, hogy sokan vannak, a kik velem együtt azt ohajtják, hogy az ágyuk dörgése ne közeledjék a szolgaság sirjából alig föltámadt hazánk felé, hanem maradjon időnk egy szebb jövő előkészitésére.

Szives valál közölni a dévai állami tanitó képezde igazgató tanácsának a tanitókhoz intézett fölhivását. Most örömmel irhatom, hogy a tanitók ide szép számmal jelentkeztek s e hó 8-án a tanitás elkezdődik. A ftdő püspök urak, a legszivesebben fogadták és teljesitették igazgató tanácsunk fölhivását, az egy b. Ságuna P. kivételével, a ki jónak látta consistorialiter tagadó választ küldeni ezen okból, mert nem ösmeri a tanárokat és több más kicsinyes okok miatt.

E hó 3-án országos vásárunk volt, de csak csonkán, mert a baromvásár betiltatott, minthogy Szálláspatakon a baromvész mindig tartja magát. A vásáron sok minden össze volt halmozva, de meglátszott ezen is a háboru nyomása. — Ilyen időben zsebében tartja mindenki pénzét. Főleg az idegen kereskedők panaszkodtak a rosz vásár miatt. A butornemü gyorsan elkelt. Ha a vasut M.-Vásárhelyig elkészül, itt szép piacza lesz az ottani asztalosoknak, csak forgódjanak, hogy a szászvárosiakkal a versenyt kiállhassák. Ezt mondhatom a csizmadiáknak, szücsöknek és kádároknak is. A vásáron undoritólag veszik ki magokat, a félig meztelen hanyatfekvő koldusok, kik iszonyu orditásokkal igyekeznek magukra vonni a könyörülők részvétét. Azonban az ilyen undoritó alakok inkább iszonyat, mint a részvét érzelmét keltik fel. Jó volna, ha minden község kötelezve volna az ő szegényei eltartására, s maradna ki valahára városaink piaczairól ez e középkori kéregetés divata. Ez persze nem csak Déván van szokásban, hanem egyebütt is, elég helytelenül. Hát egy-egy borvizes atyafi nem fordulna-e le erre felé is? Nem ártana, ha többizben megpróbálnák.

A sürgönyzés ugyancsak kifordult sarkából Egy vendégem érkezett Miskolczról, a ki előbb sürgönyözött és azután indult el, de a sürgöny még nem kaptuk meg. A tiszáninneni ref. superintendentia is kereken kimondotta, hogy nem fogadja el az oláországi egybázakat kebelébe, de azért kiadta a Horváth Mária alapitvány kamatját Czeldernek ez évben is, hogy legyen mivel üzze gazságait. Czelder személyesen jelent meg ez évben is a pénzért. Isten veled

K. F.

Torda, aug. 7. 1870.

Végre valahára bizonyosan tudjuk, hogy nem lesz vasútunk. A képviselőház elfogadta a törvényjavaslatot, melynek értelmében Torda szárnyvonalat kap.

Hogy Torda városa érdekeit a Tordától Gyéresig vezető szárnyvonal kielégiti-e vagy nem? annak megitélésébe nem bocsátkozunk. Megmutatja a jövő.

Városunk előljárósága minden lehetőt megtett arra nézve, hogy a fővonal itt menjen keresztül. Intézkedése folytán, több rendbeli küldöttség járt fenn az ország fővárosában. E küldöttségek — dicséretökre legyen mondva — lelkiösmeretesen jártak el, a rájok bizottakban.

A legutobbi küldöttség e pillanatban még nem érkezett vissza városunkba.

Ennek a küldöttségnek egyik tagja V. K. — Pestről városunk főhadnagyához irt levelében a legnagyobb méltatlanság érzetével irja, hogy épen az, a kibe legnagyobb remény és bizalom volt helyezve — a kitől legtöbbet vártak már t. i. a baloldaliak — épen Tisza László nem tett semmit a tordai vasút érdekében.

A törvényjavaslat, nehány szélbali képviselő hönczögése után szép csendesen elfogadtatott. A tordai fánátizált polgároktól annyira istenitett Tisza László egy árva szót sem emelt ügyünk mellett.

Végre a tordai polgárok szeme is kinyilhatot s láthatják, hogy az az ember, kiért vakbuzgóságukban vérőket is készek lettek volna kiontani, az az ember — mondjuk — mily kevéssé törődik Torda városa életérdekével!

Mi egyébaránt T. L. urnak valami rendkivül nagy befolyást nem tulajdonitunk s teljesen hisszük, hogy ha bármennyire neki feküdt volna is, ez ügyben semmit sem tehetett volna.

De egy kevés őszinte, szives akaratot bizony még is megvárt volna Torda városa, oly nagy mértékben bálványozott képviselőjétől.

Aranyosi.

KÜLFÖLD.

△ Azon rohamos diadalok, melyeket a porosz hadsereg három nap alatt a franczia sereg egyes részletei fölött, mindig tulnyomó erővel és külön külön nyert, ámulatba ejté az egész világot, hisszük magokat a poroszakat is. Azonban a száraz távirati közlemények után alig lehet ma még az események tiszta képét megalkotni. A franczia hadtestek mindenütt csak egyes osztályaikkal müködtek még, s a táviró a többi osztályok hollétéről, magatartásáról még épen semmi fölvilágositást nem nyujt; ellenben a poroszok a koronaherczeg, a Frigyes Károly hg és Steinmetz-hadtestek összeható müködése folytán nagy eredményeket s villámszerü előnyomulást eszközöltek. Az áldozatok azonban, melyek árrán e sikerek megvásároltattak, roppantak lehetnek, legalább sem a párisi, sem a berlini sürgönyök nem merik a saját veszteségüket számokban kifejezni. Nyugodtabb időket kell tehát várnunk, mig a valóságot megtudhatjuk, s addig csak az ujabb táviratok közlésére kell szoritkoznunk. A nevezetesebb telegramok a következők.

Páris, aug. 7. Egy metzi sürgöny jelenti: Mac-Mahon Nancyt fedezi a Metz körül levő csapatok kitünő hangulatban vannak. Az ellenség veszteségei igen nagyok s előnyomulását lassitják. A francziák veszteségeit még lehetetlen megállapitani. A visszavonulási és öszpontosulási mozgalom folyamatban van. Cofiniere tábornok szervezi a védelmet.

Páris, aug. 7. Egy magánysürgöny jelenti Metzből: Szervezik a nemzeti védelmet. Hirszerint a poroszok St.-Avoldban vannak; beszélik, hogy a főhadiszállás Chalonsba fog áttétetni. — Bazaine és l'Admirault hadteste még érintetlen, holnapra Metz közelében nagy csatát várnak. Erősitik, hogy a nemzetőrség szükség esetén Párist védeni fogja. A vogesi tavak és a Mosel gátai áttörettek.

Páris, aug. 7. délután. Egy metzi sürgöny ezt mondja: Itteni támogatásunkra nagy hazafias erőfeszités szükséges Páris és Francziaország részéről. — Itt az emberek nem vesztik el sem hidegvérüségüket, sem buzgalmukat. Mac-Mahon Reischoffennél, a nancyi országuttól fedezve, folyvást hátrál, Frossard hadteste sokat szenvedett. Erélyes rendszabályokat tesznek a védelemre. Lebouf tábornagy az előcsapatoknál van.

Páris, aug. 7. Egy sürgöny jelenti Metzből: A froschweilerni csatában Colson tábornok, Mac-Mahon táborkari főnöke elesett, Ragouet tábornok holléte nem tudatik. Mac-Mahon egyesült Failly tábornokkal.

Páris, aug. 7. éjjel. Mac-Mahon hivatalos sürgönye Metzből jelenti, hogy az üldözés már megszünt.

Bécs, aug. 8. A franczia hadsereg jobb és balszárnyának megveretése után az általános vizszavonulás szükségessé lőn. A franczia hadsereg a Mosel-vonalon Thionville, Metz és Nancy között csoportosul.

Bassel, aug. 7. A dél-német hadsereg három ponton ment át a Rajnán, a badeni sikföld szabad, a Schwarczwald csapatokkal van megszállva; a porosz koronahg Wörthből feltarthatlanul Nancy felé indul. Selz ágyuztatik, Hagenau ég, Rastattban franczia kémeket lőttek agyon. Mindenfelé franczia sebesülteket találnak.

Páris, aug. 7. A képviselők Párisban vannak s este összegyültek; az ellenzék árnyalatai szintén ülést tartanak.

Páris aug. 7. A minisztertanács permanensé nyilatkoztatta magát. A császárné proclamációja ezt mondja: Fegyvereink veszteséget szenvedtek, legyünk erősek s siessünk azokat jóvátenni. A proclamáczio egyetértésre hivja fel a nemzetet s azt mondja, hogy a csásárné lesz az első a veszélyben Francziaország védelmére.

Páris, aug. 7. Baraguay d' Hilliers marsal proclamatiója az ostromállapot alkalmából bizalmat fejez ki a lakósság és nemzetőrség hazafiassága iránt és megtiltja Párisban a csoportosulásokat.

Páris, aug. 8. Egy dekretum már holnapra hivja össze a kamarát. Egy decretum minden 30—40 év közötti hadképes polgárt fegyverre szólit.

Metz, aug. 8. reggel. A hadsereg a Vogesek körül és tetején öszpontositja magát, hogy annak átjáratát védelmezze. A mult éjjel nyugalmasan telt el; nem volt semmi csata.

Páris, aug. 8. Dejean hadügyminiszternek a császárnéhoz intézett jelentése felsorolja a Páris védelme és a hadseregben előállott hézagok betöltése végett tett intézkedéseket.

A párisi erődök rövid időn oly helyzetben lesznek, hogy a szabályszerü ostromzárlatot kiálandják. A hadseregben támadt hézagok azonnal kipótoltathatnak azon 150,000 ember által, melyek táborba allithatók.

Ezek különböző fegynemekből valók és az 1869-ik korosztálylyal, a nemzetőrséggel, az önkéntes lövészekkel együtt két millió harczost képeznek, melyek részére a fegyverek készen vannak és azok kiosztása után még egy millió fegyver marad készletben.

Páris, aug. 8. A császárnénak egy ujabb proclamatiója a nemzeti terület erélyes védelmére szólit fel.

VEGYES.

* **Graef tábornok** volt eddig az egyedüli honvédtábornok; biztos hirek szerint azonban már közelébb több honvédtábornokot és törzstisztet fognak kinevezni.

* A „P. Lloyd“ egyik bécsi távirata szerint: körrendelet által a katonáknak minden rangkülönbség nélkül megtiltatott a nyilvánosan való politizálás. A hadügyminiszterium összes hivatalnokai figyelmeztettek, hogy Bécset el ne hagyják.

* A porosz „Provinciai Corr.“ közelebbi számában constatálja, hogy az idegen hatalmak a háboruval szemben mindannyian a szigoru semlegességre határozták magukat. Ausztria irányában, ugymond többi közt e lap, most már teljes bizalommal viseltetik Poroszország. Ennek bizonysága az, hogy egész Sziléziából kivonatik a porosz hadsereg; az összes csapatok, melyek eddig ott állomásoztak valamennyien megkapták a a parancsot utnak indulni a Rajna felé s nehány nap alatt több mint száz vonat szállitja a csapatokat, mit bizonyára nem tenne a porosz kormány, ha nem biznék a szomszéd osztrák állam semlegességi szándékának becsületességében.

* **A magyar kir. honvédség schematizmusa** megjelent 1870-re. Szerkesztette a honvédelmi miniszterium engedélyezése és hivatalos adatainak felhasználása mellett Mikár Zsigmond. Tartalmazza a honvédelmi miniszterium tagjainak s a összes zászlóaljak honvédeinek névsorát. Az elősorolt adatok szerint a magyar kir. honvédség hadi létszáma áll összesen 88,048 har-

*

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

czosból 2178 tiszttel, 6776 hátas és 1880 társzerelési lóval, — és pedig 82,410 gyalogosból, 1968 tiszttel, 1640 igáslóval és 5638 lovasból, 210 tiszttel, 4896 hátas- és 240 igás-lóval. A békeállomány áll összesen 10,798 főből 644 tiszttel. Béke idején minden egyes század áll 4 tisztből és 100 honvédből. Mozgósitás esetében behivandó gyanánt szabadságolt állományban nyilvántartatik összesen 77,250 ember 1534 tiszttel. Mozgosittatik pedig az összesből 84,194 honvéd 2014 tiszt 6776 lóval, vagyis 78,556 gyalog 1394 tiszttel s 1640 igás-lóval és 5638 lovas 210 tiszttel.

* **A pesti vakok intézetéből** kilépett 9 növendék, az Apolló teremben folyó augusztus hó 14-én — holnap, — 7 órakor, vonó hangszereken zeneestélyt rendez; mely a közönségnek a rendező által tudtul adatik.

* **A bécsi „Tagblat“** hiteles forrás után jelenti, hogy a franczia kormány egy golyószórót (Mitrailleuse) küldött a bécsi kormánynak mintapéldány gyanánt. A bécsi kormány ezt köszönettel fogadta s legott elrendelte Werndl gyárosnál száz darab készitését. Hallomás szerint a magyar kormány is 100 darabot rendelt meg Siegl gyárosnál.

A „legujabb“ találmányokról is kisül kérlelhetlenül, hogy azok bizony már régi dolgok s a nagy hirre vergődő mitrailleuse-nek is csak a neve uj, terve bár valamivel tökéletlenebbül, mint a mostani, már a mult században ismeretes volt. A franczia forradalom idejében egy Renard nevü fegyvergyáros egy általa feltalált ágyut ajándékozott a nemzetgyülésnek s az kilenczven golyót szórt egy másodpercz alatt. 1848-ban sokan látták a „pompe á balles“ név alatt Ménilmontantban kiállitott gyilkoló eszközt s az 1867-iki világtárlaton a „faucheuse d'hommes„ 8000 gólyót szórt egy percz alatt. Csakhogy szolgálatára három ember volt szükséges. Napoleon mitrailleuséről sokat beszélnek, de csak kevesen tudják, hogy feltalálóját Verchére de Reffye-nek hivják. nagyon szeretheti felebarátjait s megérdemli, hogy neve megörökittessék.

* **Rozsaillat**. Közelebbről S. szabómesternek szép, fiatal leánya Pesten majd áldozatául esett virágainak. Nevenapjára ugyanis több virágbokrétával lepték meg, melyeket éjjelre maga köré rakott. Reggel felé a szomszéd szobában levő szülök nyöszörgést hallanak; mire bementek leányuk szobájába, ez már haldokolt. Az ágyát körülvevő virág illata majd életétől fosztá meg e fiatal leányt.

= **Meghivás.** A „marosvásárhelyi uszoda egylet“ hónap azaz f. hó 14-én d. e. 11 órakor a városház nagy termében alakuló közgyülését tartja, melyre a résztvenni kivánók tisztelettel meghivatnak. További aláirásokat fogadnak el Bucher Miksa és Steibl Antal urak. M.-Vásárhely, 1870. aug. 12. Dr. Antal László ideig. bizott. elnök.

* **Marosszék főkirálybirája**, Udvarhelyszék főkirálybirájához, mint kormánybiztoshoz — a buni károsultak felsegittésére következő adakozásokat küldött át: m.-bándi járásból 16 frt utólagoson, ny.-gálfalvi járásból 32 frt 30 kr. kaáli járásból 27 frt 95 kr. jobbágyfalvi járásból 42 frt 92 kr. összesen 119 frt 17 kr. Ugyancsak Marosszékből ezelőtt 550 eln. szám alatt ismét küldetett volt, mint e lapok által közöltetet 173 frt 9 kr.

Jegyzéke

a marosvásárhelyi m. kir. itélő táblának 1870. aug. 8-án és következő napjain tartandó nyilvános ülésein előadandó ügydaraboknak.

I. Tanács, polgári ügyben.

Előadó k. t. biró Ferencz Károly által.

Juanna P. Dotkos Armencs Niculaje e. egy udvar telek átadása i. Szilvási László Szentpáli Józsefnő Koller Károlina e. 2000 frt i. Az alsó szilvási görögegyesült egyház Schusman Josif és társai e. egy szántóhozi tulajdon elismerése i. Graef Mihály Horváth József e. birtokhábor. i. Vajda János hagyatéka és Todorovisch Jákob között fennforgé bérleményes ügye.

Előadó k. t. biró Lészai Lajos által.

Hopprich Mihály örökösseinek Schneider György örökössei e. 239 frt 20 kr i. Muntin Vaszilikának Cseres Pável e. 1680 frt számadás i. Lázár Domokos Barabás Károly e. bérletből előmozditás i. Antal Péter s társai Antal István és társai e. fekvők felosztása i. Korodi Károly és társa Kimakovicz Antal Sándor Gergelyné e. e. 35 frt 73 kr Mánya Dávid Árbé János e. 136 frt 62 kr. Balázsi Gergely Ambrus Márton e. egy zálagos szerződmény előmozditása i. Zsuszán Alexanak Szalmayer Jáe. atyaság i.

Előadó k. t. biró Gyarmathi Sámuel által.

Id. Hoplea Stéfán Hoplea Stefan l' Dumitru ellen sommás visszahelyezés i. Zámbler László Muresán Zaharia e. 12 frt 12 kr. Balog György Bernád Györgyné e. 114 frt 50 kr i. Szigethy József grf Thoroczkai Miklós e. 3000 frt Jakabfy Teréznek gr. Teleki Lajos e. 2000 frt. Dan Juonnénak Imre György e. 132 frt i. Mákra Jánosnak Hunyady János e. sommás visszahelyezés i. Vajda János hagyatéka Todorovics Jakab e. kártérités és bérlemény kiüritése i. Nagy István Bartha József e. 5 drb. erdőrés i. Kővér Tamás Kővér Lajos e. sommás visszahelyezés iránt.

Előadó k. t. pótbiró Déési Farkas által.

Stojka Szimion Ohnia Lolloi Juon és részessei e. sommás visszahelyezés i. Deremus Gávrilla Martin Dumitru és társai e. kártérités i. Gokán Szimion Gadaléán Todor e. birtok háboritás i. Koncz Lajos és részessei Augusztinovicz Pál és társa e. tulajdoni igény iránt p. Toncs és Freyberger kereskedőczég Fülep Benjámin e. 132 frt 52 kr i. Gál KárolJ Vasadi József e. telekkönyvi ü. Grf Kun Károlyné Torna Indre és társai e. sommás visszahelyezés i. Mikovény Agostonnak Mikovényi Károly e. 1000 frt i. Grf Teki Gyögy Haraga Kristof ellen kártérités iránt.

(Vége következik.)

Bécsi börzei árkelet.

(1870. augustus 10)

5% metalliques	54.25
5% nemzeti kölcsön	64.10
860 államkölcsön	88.75
Bankrészvény	671.—
Hitelrészvény	242.50
London	126.25
Ezüst	125.75
Arany	6.—
„ 20 frankos	10.15
Földt. ment. kötvény erd.	67.50
„ „ „ magyarh.	72.50
„ „ „ horvát-slavon	—.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:
Horváth Gáspár.

HIRDETMÉNYEK.

(68) 1—1

1870. augustus 15-én

1-ső huzása a magyar királyi 1870-beli dijsorsjegyeknek.

1	nyeremény à frt	250,000	frt 250,000
1	„ „	25,000	„ 25,000
1	„ „	5,000	„ 5,000
4	„ „	1,000	„ 4.000
13	„ „	50	„ 6,500
580	„ „	104	„ 60,320
600	nyeremény		„ 350,820

fenti huzáshoz bélyeggel ellátott igérvények eladását à frt 2.50 s bélyeg 50 kr összesen frt 3, elvállalta szivességből az erdélyi kereskedelmi és hitelbank pénztára M.-Vásárhelytt, hol egyszersmind nagyobb gárántia végett az eredeti sorsjegyek dépositumba vannak.

Kábdebó István.

(69) 1—3

Bolt változtatás!

Ezennel van szerencsém egész tisztelettel értesiteni, a helyi és vidéki nagyérdemü közönséget, hogy több éveken át a **Szentgyörgy-utcza 1347.** szám alatti helyiségben folytatott

vas-, fűszer- és norinbergi

áru üzletemet, **nagy szentkirály-utcza 270.** számu saját házamba tettem át.

Valamint eddig pontos eljárás fáradhatatlan buzgalmam által szerencsés lehettem nem csak városunk s vidékünk, hanem távolabb lakó megbizóimnak is teljes megelégedésöket, bizalmokat megnyerni, ugy ezután uj helyiségemben az engem megtisztelő megbizásoknak ismét csak lelkiismeretesen és pontosan fogok megfelelni.

S midőn, mig a n. é. közönségnek az eddig irányomban tanusitott bizalmáért meleg köszönetemet nyilvánitom, maradok különös tisztelettel

Novák Bogdán.

(67) 2—3

Felvétetik egy gyakorlott köntös és fejérnemü varónő, **Kuti Gyula** kereskedésében. Helytt.

(66) 3—3

1870. évi m. k. dijsorsjegyek,
főnyeremény 250,000 frt.,
legkisebb nyeremény 104—200 frt..
Huzás 1870. augustus 15-èn.
Törvényesen bélyegzett Részvényjegyek
érvényesek mindaddig, mig rájuk egy 250,000 frt. — 104—200 frtos nyeremények huszadrésze esett,
7 frtjával, 10 db., 68 frt, 20 db., 135 frt.
Az összeg beküldése vagy postai utánvét mellett.
Nyereményjegyzék ingyen.
ROTHSCHILD és TÁRSA,
Bécs-Postgasse 4. szám.

Nyomtatja Imreh Sándor Maros-Vásárhelytt, az ev. ref. főiskola gyorssajtóján 1870.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.